

2^{on} curs

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA INFORMACIÓ

HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA

1978-1979

Prof. F. Espinet B.

Introducció. I. Els corrents metodològiques a la història contemporània d'Espanya. La tradició decimonònica i la seva perduració durant el primer terç del segle XIX: conservadurisme i jacobinisme. Els corrents renovadors: neopositivisme, marxisme. II. Nació, classe, estat. Història de l'estat espanyol o de les nacions ibèriques? Des de la perspectiva de les classes dominants o de les subalternes? Cèm construir una història nacional popular.

I.- L'Antic règim al segle XVIII.

A. L'organització de la societat. 1. Producció i població: el règim senyorial. 2. El règim estamental i les classes socials. 3. Les instàncies de poder: absolutisme i catolicisme. 4. L'estat i les nacions. B. La coyuntura. La crisi de les formacions tardo-feudals hispàniques: creixement demogràfic, revolució agrària, industrialització. Les formes estatals de poder: les contradiccions internes del despotisme il·lustrat.

II.- La crisi de l'Antic règim: 1808-1833.

A. Crisi econòmica. 1. L'agricultura, des dels "plans de reforma agrària" a la desamortització. 2. Artisanat-indústria; el sector tèxtil a Catalunya. 3. El mercat interior "espanyol" i Catalunya. 4. La hisenda pública, daltabaix endèmic. 5. La pèrdua de les colònies, factor de crisi?

B. Crisis social, institucional i política. 1. 1808-1824: la "guerra de la Independència" i la primera revolució liberal: autonomisme i centralisme. 2. 1814-1830: la reacció absolutista. 3. 1820-1833: el

trienni constitucional. 4. 1823- 1833: la dècada ominosa, entre l'absolutisme i el liberalisme; l'acció de la burgesia catalana. 5. La fi de l'Antic règim.

C. Crisi ideològica: dels reformistes als liberals.

III.- Les peculiaritats de la "revolució burgesa" a l'àmbit territorial de l'Estat espanyol: 1834-1868.

A. ¿Revolució industrial o implantació del capitalisme? 1. El camp nou i vell sistema de propietat; qualça de la producció? 2. Les peculiaritats nacionals de l'industrialització. 3. Ferrocarrils, comerç, finances; cap a un mercat interior unificat? 4. Comerç exterior, capital estranger, hisenda pública; quina explotació econòmica? 5. Els paramis de la teoria del dualisme centre-perifèria.

B. ¿Revolució democràtic-burgesa? ¿Parlamentarisme? 1. L'aparell de l'estat i els partits polítics: moderats progressistes, democrates, carlisme i obrerisme, 2. La oposició al sistema: dos pols de la mateixa contradicció?

C. Les etapes: l'estatut reial del 1834; la revolució del 1837; la regència d'Espartero del 1840-1843; Narváez i la reacció; la revolució del 1854-1856; la Unió liberal i O'Donnell; des de la crisi del 1866.

IV.- La crisi revolucionaria; el sexenio del 1868-1874.

A. Classes socials i grups polítics al 1868 i al 1873. 1. lluita entre les diverses burgesies nacionals i sectorials per la conquesta de l'aparell estatal. 2. Les classes subalternes: llur autonomia, llurs aliances, llurs dependències polítiquestes: milenarisme, anarquisme, sindicalisme, marxisme, federalisme, industrialisme, cantonalisme, carlisme.

B. Les etapes. 1. El govern provisional. 2. El regnat d'Amadeu I. 3. La primera república. 4. El segon govern provisional.

V.- Un nou model de domini polític: la Restauració, 1875-1931.

~~XIX CENTURY SPANISH HISTORY~~

A. El període de implantació: 1875-1898. 1. Creixement i desajustaments econòmics: agricultura i indústria no troben la mútua integració. 2. Els pobles i l'estat; creixement de la consciència nacional, utilització per part de les burgesies. 3. El moviment obrer i camperol cap al collectivisme. 4. La nova ideologia: laicisme, republicanism, marxisme, II

anarquisme, nacionalisme del minoritaris. 5. El sistema polític de dominació: el canovisme, bipartidisme, caciquisme; la formalitat del sufragi universal.

B. El període de crisi: 1898-1923. 1. La crisi del 1898 i el regeneracionisme. 2. La Solidaritat catalana. 3. La Setmana tràgica. 4. Nous liberals i nous conservadors. El republicanism. La Mancomunitat catalana. C.N.T., U.G.T. y P.S.C.E. 5. La revolució del 1917, ¿darrer intent de la burgesia per a organitzar una societat democràtica? 6. Les conseqüències del fracàs del 1917: desintegració del parlamentarisme, triomf bolxevic, terrorisme. 7. Auge econòmic, acumulació de guanys: ¿reestructuració del model capitalista? 8. Els nacionalismes.

C. La primera dictadura: 1923-1931. 1. L'accio del govern. 2. Moviment obrer, nacionalismes i repressió. Política econòmica i producció. 4. La "dictablanda", agonia del parafexisme.

VI.- La segona república: 1931-1939.

A. Anàlisis nacional i de classe: el poder polític, gen quines mans?

B. Les etapes. 1. El bini petit-burgès azanista. 2. El bini negre /burgés-latifundista". 3. El Front popular. 4. La reacció feixista i les revolucions nacional-populars. 5. La guerra civil.

VII.- La segona dictadura: el franquisme, 1936-1975.

A. Les etapes. 1. 1936-1944: l'estat nacional-sindicalista. 2. 1944-1951: l'autarquia. 3. 1953-1959: l'adaptació al món capitalista occidental. 4. 1959-1975: del pla d'estabilització a la inflació progressiva, passant pels plans de desenvolupament.

B. La problemàtica. 1. ¿Una segona revolució industrial? 2. L'evolució polític-ideològica del règim. 3. Espanya, ¿anella débil a la cadena imperialista? 4. Les nacions a l'estat espanyol. 5. Moviment obrer i opoció al sistema. 6. L'evolució de l'aparell escolar.

VIII. Cap a quina democràcia?

BIBLIOGRAFIA

- R. Carr. España. 1808-1939. Ariel, Barcelona.
- J. Nadal. El fracaso de la revolución industrial en España. Ariel, Barcelona.
- M. Tuñón de Lara. La España del siglo XX. Laia, Barcelona.
- El movimiento obrero en la historia de España. Taurus, Madrid.
- Varios. El Banco de España: Una historia económica. Banco de España, Madrid.
- Varios. Bases documentales de la historia de España, 7 vols. Guadiana, Madrid.
- Varios. Historia de España Alfaguara. Alianza, Madrid.
- v. IV. G. Anes. El Antiguo régimen. Los Borbones.
- v. V. M. Artola. La burguesía revolucionaria (1808-1874).
- v. VI. M. Martínez Cyadrade. La burguesía conservadora (1874-1931).
- v. VII. R. Tapices. La república. La era de Franco.
- J. Vicens Vives y otros. Historia social y económica de España y América, 5 vols. Vicens Vives, Barcelona.
- P. Vilar. Historia de España. Librería española, París.

Només assenyalem una bibliografia molt general, referida al conjunt temporal i geogràfic estudiat. A mida que es desenvolupa el curs, s'anirà assenyalant la bibliografia adequada, tant temàticament com metodològica, així com la bibliografia especialitzada de les diverses nacionalitats i pobles de l'Estat espanyol.
D'altra banda, es facilitaran textos fotocopiats per als diferents temes.

AVALUACIÓ

A l'inici del curs es discutirà a classe el propi contingut d'aqueix i alhora el sistema de treball dels alumnes, tot tenint com a punt d'arranada el programa adjunt.

Dependrà, doncs, de les resolucions preses pel conjunt de la classe quin sigui el sistema d'avaluació a adoptar. No gensmenys, els eixos que es proposen, són:

- 1.- Preparació de temes específics per part de l'alumne;
- 2.- Execució de treballs en que s'interrelacioni mitjans de comunicació i història;
- 3.- Proves escrites en que es posin de manifest el coneixement de l'alumne.

Tot això, de forma individual o col·lectiva, segons s'escaigui.

Finalment, recordem l'existència d'un Seminari d'història de Catalunya, dirigit pel mateix professor, complement voluntari de la matèria d'aquesta assignatura, quins horaris seran assenyalats quan el curs hagi començat.

Bellaterra. octubre del 1978.